

DR. MITTERPACHER LAJOS

1734–1814

Bölcsészdoktor, a mezőgazdaságtan, az „oeconomia ruralis” első előadója, tanszékének megszervezője. Tolnay Sándorral együtt a pesti állatgyógyintézet megmentője az oktatás bécsi kitelepítésétől.

Mitterpacher Lajos Bellyén (Baranya vármegye, ma Belje, Horvátország) született 1734. augusztus 25-én, német nemesi családban. Helyben végzett elemi és gimnáziumi tanulmányai után 15 éves korában belépett a jezsuita rendbe. 1755-ben a soproni gimnáziumban latint tanított, majd Bécsben matematikát tanult. 1758-ban a győri gimnáziumban retorikát oktatott, egy évvel később a bécsi Pazmanaeumban teológiát tanult, majd doktorált 1762-ben. Ezt követően a Terezianumban hitoktató, és a „nemes ifjak pallérozása közben” filozófiát, latin nyelvet és mezőgazdaságtant is oktatott. Ettől kezdve eljegyezte magát a mezőgazdaságtannal. 1774-ben bölcsészdoktorátust szerzett a Pázmány Péter alapította nagyszombati egyetemen, amikor a *Ratio educationis* kiadásával egyidejűleg (1777) Nagyszombatról Budára, majd Pestre helyezték át az egyetemet.

Mitterpacher Lajost Pesten bízták meg az akkor bevezetett mezőgazdaságtan oktatásával, és vezetője lett az „oeconomia ruralis” mezőgazdasági tanszéknek. Professzorként a természetrajzot és a technológiát is oktatta. Az agrárismeretek

keretében növénytermesztést, állattenyésztést és mezőgazdasági termékfeldolgozást tanított. Magyar, francia, angol, német, latin, szerb nyelven adott elő és írta könyveit. A mintegy 50 könyve közül jelentős az *Elementa rei rusticae in usum academiaram regni Hungariae conscripta* (1779–1794) háromkötetes könyve, amely az állattenyésztést taglaló második kötetében állatgyógyászati részt is tartalmaz. 1795-ben Pállfy Miklós gróf javasolta, hogy az állatorvosképzést Bécsbe helyezték. Ezt az orvosi kar Tolnay Sándor és Mitterpacher Lajos javaslatára elutasította. Ezáltal Tolnay – Mitterpacher segítségével – megmentette a Pesti Egyetem Orvosi Karának állatgyógyászati tanszékét és állatgyógyintézetet.

Mitterpacher Lajos érdemeit az egyház és a jezsuita rend apáti kinevezéssel, az uralkodó „mitternburgi” praedicatum (nemesi előnév) odaítélésével jutalmazta. A helytartótanács 1785-ben Mitterpacher tanszékét megszüntette, tananyagát az általános természetrajz és a technológia keretébe utalta. Az új tantárgyakat továbbra is Mitterpacher oktatta. Az 1806. évi módosított Ratio educationis Mitterpacher tanszékét újból fölállította, és a Bölcsészeti Karon kötelezővé tette a mezőgazdaságtan oktatását.

Mitterpacher Lajos 1814. május 24-i halálával azonban megszűnt a mezőgazdaságtan oktatása.

Irodalom

- Mitterpacher Lajos (1734–1814). In *Magyar agrártörténeti életrajzok*. I–P. Szerk.: Für Lajos–Pintér János. Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Budapest, 1988. 538–542.
- Pauler Tivadar: *A budapesti m. kir. Tudományegyetem története 1*. Egyetemi kny., Budapest, 1880. 557 p.